

Täysistunto

Tiistai 8.6.2021 klo 13.59—16.01

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 253/2020 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 8/2021 vp

Toinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu, edustaja Lundén.

Keskustelu

14.44 **Mikko Lundén ps:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaiset pitävät kannatettavana hallituksen esitykselle lausuttuja tavoitteita ehkäistä ulkomaisen työvoiman hyväksikäyttöä ja edistää työperäisen hyväksikäytön ilmi tulemistä. Tämä esitys on kuitenkin monin tavoin ongelmallinen. Se kannustaa oleskeluluvan haluavia ulkomaalaisia tarkoituksella hakeutumaan huonojen työehtojen pariin tai ainakin perättömästi esittämään, että heitä olisi hyväksikäytetty. Kun myös työnantajalle aiheutuvat seuraamukset ovat mitättömiä, tämä esitys johtaa toteutuessaan tilanteeseen, jossa työnantaja voi laiminlyömillä veloitteensa aktiivisesti auttaa ulkomaista työntekijäänsä jäämään maahan. Väärinkäytösriskeihin on ilmeinen.

Perussuomalaiset esittivät vastalauseessaan lakiesitykseen lukuisia muutoksia, joilla näihin väärinkäytösriskeihin olisi vastattu. Olisimme vaatineet jatkoluvan saamisen edellytyksenä painavia syitä hyväksikäyttöepäilyihin liittyen sekä perusteettomien ilmoitusten vähentämiseksi edellyttäneet, että silloin, kun todetaan, että hyväksikäyttöä tai laiminlyöntiä ei ole tapahtunut tai asianomainen on antanut harhaanjohtavaa tietoa käsittelyn yhteydessä, väärin perustein myönnetty jatkolupa peruutetaan.

Ilman perussuomalaisten esittämiä pykälämuutoksia, jotka hallituspuolueiden edustajat suuressa viisaudessaan hylkäsivät, tämä esitys avaa uuden väylän halpatyövoiman maahanmuutolle järjestelmää hyväksikäyttämällä. Tällaisia porsaanreikiä ei pitäisi lainsäädäntöön jättää, kun niiden hyödyntämismahdollisuus on jo etukäteen täysin selvä ja ne olisivat tässä vaiheessa helposti tutkittavissa. Tämä esitys ei torju työvoiman hyväksikäyttöä, koska työnantajalle ei aiheudu juuri minkäänlaisia seuraamuksia. Se ainoastaan palkitsee hyväksikäytetyksi hakeutuneet tai hyväksikäyttöä väärin perustein väittävät työntekijät oleskeluluvalla ilman ammattialarajoitusta, vaikka jälkikäteen kävisi ilmi, että he ovat harhaanjohtaneet viranomaisia.

Arvoisa rouva puhemies! Edellä mainituin perustein esitän, että hallituksen esityksen sisältämä lakiehdotus hylätään. Tämän lisäksi esitän perussuomalaisten vastalauseeseen sisälttämää lausumaesitystä, jossa eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy viipymättä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2021 vp

toimenpiteisiin, joilla mahdollistetaan sellaisen yrityksen vastuuhenkilön, joka toistuvasti on laiminlyönyt velvollisuuksiaan työnantajana tai hyväksikäyttänyt ulkomaista työvoimaa, määrääminen liiketoimintakieltoon. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Elomaa.

14.46 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Lundénin tekemää esitystä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Taimela.

14.46 **Katja Taimela sd:** Arvoisa rouva puhemies! Aivan lyhyesti, kun en päässyt siihen ensimmäiseen käsittelyyn mukaan, haluan tästä ihan muutaman sanasen lausua.

Elikkä totesin silloin, kun tästä hallituksen esityksestä käytiin lähetekeskustelua, että ulkomaisen työvoiman hyväksikäyttö kuuluu niihin rikollisuuden alhaisimpiin muotoihin, joissa rikolliset hyväksikäyttävät ihmisiä, jotka ovat jo valmiiksi todella heikossa asemassa. Ja tämä ongelmakokonaisuus, niin kuin me kaikki tiedetään, on varsin laaja, ja siihen on hyvin vaikea päästä kattavasti kiinni, mutta toki myös pitää kiittää siitä, että nyt hallitus usealla hallituksen esityksellä pyrkii tähän ongelmaan voimakkaasti puuttumaan.

Ajattelen myös, että kyllähän tämä esitys, vaikka tähän on jätetty myös vastalauseita, nyt joka tapauksessa parantaa sen työperäisen hyväksikäytön uhrin asemaa ja sitten se samalla myös kohdentaa paremmin näitä sanktioita hyväksikäytöstä vastaavaan tahoon. Eli ajattelen, että myös tässä ollaan siinä mielessä samalla puolella, että myös yli hallitus—oppositio-puolten arvostetaan näitä asioita, mitä tässä nyt tulee joka tapauksessa tapahtumaan.

Kun työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa tätä aihetta käsiteltiin, niin kuulimme myös sinänsä mielestäni ihan itsestäänselvyydenkin, että viranomaisten välinen tietojenvaihto ja keskinäinen yhteistyön kehittäminen ovat varsin keskeinen osa tämän lain soveltamisen tukea ja hyväksikäytön ehkäisyä. Tietysti erityisen tärkeää on myös se, että näistä asioista tiedotetaan ja näissä neuvotaan ja niin, että sitten myös kaikki tietävät, että se äidinkieli ei esimerkiksi jää ongelmaksi siten, että se tiedottaminen tai neuvonta ei sujuisi.

Valiokunnassa me jätettiin tähän myös lausuma, joka edellyttää, että hallitus seuraa tähän ulkomaalaislakiin tehtyjen muutosten vaikuttavuutta ja antaa sitten myös selvityksen valiokunnalle vuoden 2022 loppuun mennessä siitä, miten tämän lain henki on käytännössä toteutunut. Uskallan ajatella näin, että kun tämä lausuma on tehty, niin tähän sitten myös eduskunnassa on mahdollisuuksia toisella tavalla jatkossakin palata ja ehkä sitten myös saada lisävastauksia vastalauseen tuomiin duubioihin, jos ja kun emme onnistu näillä erilaisilla hallituksen esityksillä tässä pääsemään kaikin puolin siihen päämääräämme, mikä varmasti kaikilla tässä salissa on.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Rantanen, Mari.

14.49 **Mari Rantanen ps:** Arvoisa puhemies! En halua keskustelua pitkittää, mutta muutama huomio tähän vielä, kun en myöskään päässyt keskustelun edelliseen käsittelyyn.

Katson erittäin suurella harmilla tapaa, jolla vihervasemmistolainen hallitus nakertaa loputkin meidän ulkomaalaislaista ja maahanmuuttopolitiikasta nyt viimeisen kahden vuoden aikana. Ja itse asiassa erityisen harmillista on se, että meillä on myös tämäntapaisesta,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2021 vp

mitä tämä laki nyt esittää, Ruotsista esimerkki: sinne on syntynyt sellaisia yrityksiä, jotka niin kutsutusti hyväksikäyttävät tulijoita, jotka sitten sen perusteella saavat oleskeluluvan. Tämä asia on kyllä valitettavan paljon sivuutettu tämän lain käsittelyssä. On aivan selvää, että työperäistä hyväksikäyttöä pitää torjua, se ei ole asiallista, mutta sitten niitä keinoja on monenlaisia.

Perussuomalaiset ovat esittäneet työperäisen maahanmuuton tulorajaksi 3 000 euron kuukausipalkkarajaa, ja tämä on yksi tapa myöskin ennaltaehkäistä väärinkäytöksiä. Nimitäin kun ihminen tulee sellaiseen työhön, jossa hän pärjää palkallansa täällä Suomessa, niin sitä hyväksikäytön mahdollisuutta ei ole. Tämä olisi ollut yksi tapa, mutta hyvin tyyppilliseen tapaan tämä hallitus nyt kuitenkin seuraa, niin kuin monessa muussakin asiassa mutta tässäkin, Ruotsin erittäin varoittavaa esimerkkiä, ja tulemme varmasti siihen tilanteeseen, että tämänkin lain epämiellyttävät seuraukset tulemme näkemään. Mutta se ei tietysti varmastikaan vihreitä eikä vasemmistopuolueita haittaa, että täällä on mahdollisimman paljon vieraskielistä väestöä. Sen sijaan rahat meiltä kyllä jossain kohtaa loppuvat. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Meri.

14.51 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Itse myös tässä keskustelussa korostaisin sitä vastuupuolta myös hallituspuolueilta. Ymmärrän, että teillä, kuten kokoomuksella, on joissakin asioissa erilainen ideologia ja erilainen näkemys siitä, miten maahanmuuttopolitiikkaa tulisi hoitaa, mutta siitä huolimatta ei pitäisi ummistaa silmiä niiltä ongelmilta, jotka voidaan estää jo lainsäädäntövaiheessa.

Edustaja Rantanen toi hyvin esille Ruotsin tilanteen, ja esimerkiksi työ- ja tasa-arvovaliokunnan perussuomalaiset edustajat esittivätkin, että mikäli ilmenee tilanne, että hyväksikäyttöä tai laiminlyöntiä ei ole tapahtunut ja ulkomaalainen on antanut harhaanjohtavia tietoja käsittelyn yhteydessä, niin väärin perustein myönnetty jatkolupa peruutetaan. Tämä olisi erittäin hyvä, koska, edustaja Taimela, siellä on äärimmäisen matala se kynnyks, millä sen jatkoluvan saa — se on oikeastaan pelkästään väittevarainen — ja silloin olisi todella hyvä, että siitä olisi sanktio.

Toinen asia on tämä, että jos ilmenee sellaista, että joku yritys toimii niin sanotusti jopa — no en nyt voi sanoa laittoman — halpatyövoiman ja työehtojen polkemisen yrityksenä, niin se voitaisiin määrätä välittömästi liiketoimintakieltoon.

Pidän erikoisena myös sellaista lainsäädäntöä, missä ei viranomaiselle jätetä riittävästi harkintavaltaa. Täällä ovat perussuomalaiset tuoneet hyvin esille, että viranomainen voisi harkita, eli että näitä termejä muutettaisiin siten, että ”voidaan myöntää” ja ”voidaan”, jolloin viranomaiselle jäisi juuri näissä tilanteissa arviointia. Tässähän on nyt ”myönnetään”, ja silloin myönnetään väitteestä.

Toivoisin teidän ottavan vakavasti ne ongelmat, joita meillä on, ja nämä sadattuhannet työttömät, joita meillä Suomessa on, ja tämän koko järjestelmän. Kun teette lainsäädäntöä, niin tehkää myös sellaista, jolla voidaan poistaa väärinkäytökset — niin me teemme kotimaisessakin lainsäädännössä ja katsomme, että tulee monenlaisia sanktioita. Tulee veronkorotuksia, tulee monta muuta, mutta tästä ei nyt kyllä tunnu tulevan muuta kuin oleskelulupa. — Juu, kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.